

viribus atque prudentia illorum conterant contumaciam. Aequè in spirituali reor non ignorandum esse certamine. Horum enim quæ obstant virtutibus, habere notitiam laudabile est: non tamè valde proficuum est, nisi addatur eidem cognitio materierum: quibus virtute adipiscuntur. Vitiolorum nanque fuga, & virtutum exercitatio sunt duo, quæ efficiunt Christi militum strenuum, ac coram cæli ciuibus honorabilem. Qua in re, quum in præcedenti capitulo plura dicta sint, quæ impediunt, ne oratio exaudibilis sit: nunc pandenda sunt ad Dei gloriam, legentiumque profectum: quæ adminiculum præbeant orantibus: ut ipsorum deprecatio cælesti regi fiat grata, illisque fructifera. Ita etenim latere non debent Deo famulantes, & præcipuè ad Deum festinare cupientes per quietis statum, ac orationis studium. Aliter ambigendum minime est, quin inaniter laborarent. Igitur sciendum est, atque memoria tenaciter tradendum, quod puritas plurimum valet, ut deprecantis oratio fiat accepta: & ipsius orantis animus ad orationem idoneus efficiatur. Beati (inquit dominus) mûdo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Deus ineffabilis est. Qui eum vult videre, cor mûdet: quia nullam habet similitudinem, ut appareat dormienti, nullam corpoream speciem, ut appareat vigilanti: nec vlla rationis indagine capitur. A mûdo corde humiliter amanti videri potest, & apprehendi. Nam Aaron nisi prius ter lotus fuisset, non ingrediebatur in sancta sanctorum. Disponit quoque plenissimè solitudo: de qua per Oleam dicitur: Ducam eam in solitudinè, & loquar ad cor eius. **Quandiu** nanque animus permixtus est turbis, & in multitudine fluctuantium volutatur: nec vacat soli Deo, nec segregatus est à vulgo. Propterea, ô anima, quæ per orationem & contemplationem Deo vacare decreuisti: esto sola, hominum consortia fuge, tum multoas mortalium cõuerfationes deuita, ut illi soli te solam serues, quem ex omnibus elegisti. Sponsus enim tuus amator est verecundus: & nõ vult sponsæ suæ secreta sua reuelare in publico. Habilitat etiam non parum animum ad orationis & contemplationis donum & gustum: exercitatio in operibus actiuæ vitæ. Vnde conuenienter qui prius in actiuâ vita proficit, bene ad contemplatiuam ascendit: & iuste ad istam extollitur, qui in illa utilis inuenitur. Quapropter quicumque ad arcem orationis, & contemplationis pulcritudinem attingere desiderant: prius semetipsos in campo per exercitiũ operis probent, quàm ad quietem transeant, quatenus sciant, an illata conuitia à proximis æquanimiter portant: an oblati temporalibus bonis mens lætitia soluitur: an sublati vehemènti dolore sauciantur: an quum ad se introitus redeunt: in eo quod spiritualia rimantur, secum umbras transeuntium rerum ferunt: vel fortasse tractas à mente, manu discretionis abigunt. Quisquis hæc patitur, adhuc in actiuæ vitæ operibus non est purgatus: nec ad sanctæ orationis ocium idoneus. Afflictio similiter ac tribulatio patienter accepta: non mediocriter mentem ad orationem disponit. De hoc legitur in Deuterono. **Affixi te** penuria, & dedi tibi cibum manna. Nam prius exurit cordis rubiginem tristitia & tribulatio: & caligo vitiolorum detergitur: deinde raptim & abundè incircumscripto lumine mens illustratur: atque in audio cuiusdam securitatis absorbetur: & quasi post defectum præsen-

tis vitæ ultra se raptâ in quâdam nõuitatè recreatur. Ibi mens ex immenso visionis supernæ rore aspergitur: ibi non se sufficere ad id ad quod raptâ est, contemplatur, & veritatè sentiendo videt: quia quâta est ipsa veritas, non videt, cui se tantum longè esse existimat, quantum appropinquat. Nam nisi illam vteunque prospiceret, non eam aspicere se non posse sentiret. Promouet etiam ad hoc sancta orationis bonum, silentium: Sedebit (inquit Hieremias) solitarius, & tacebit, & leuabit se supra se. Et alibi: Bonum est præstolari cum silentio salutare Dei. Libenter enim se infundit verbum expectanti & tacenti. Vnde fit, ut dum illo pascitur, terrenum pabulum non requirat. Nec enim potest panem seculi cupere, qui suauis gustu reficitur Saluatoris. Negligit planè curam corporis, qui pabulo orationis intendit: nec hominum colloquia habere vult, qui diuinis in oratione saginatur consolationibus. Hæc nanque oratio est, quæ replet mentem exultatione, animam illustrat supernis splendoribus, & complet viscera suauitate melliflua. Ieiunium præterea & abstinentia ad orationis eleuat summitatem. Nihil enim sublimius, nihil potentius homine orante. Qui autè oratum ieiunio, duplices habet alas: quibus ad rimanda cælestia sus tollitur: nam nec oberrat, nec torperet, nec perire permittitur. Quamuis verò ieiunium morbos auferat vitiolorum, carnis amputet passionis, criminum causas propellat: tamen sine deuotionis vnguento, absque orationis exercitatione, sanitate mentibus non reponit, nec à terrenis animum quiescere sinit. Quies insuper cum sit orationis fomentum, se possidentem efficit oratorem, & contemplationi propinquum. Nunquam enim commotioni contemplatio iungitur, nec praualet perturbata mens intueri spiritualia, quæ vix tranquilla valet: quia quem ad modum solis radius nequaquam cernitur, quum commota nubes cæli faciem obducit: nec turbatus fons respicientis imaginè reddit, quam tranquillus propriam ostendit: sic nec inquietus animus Dei caritatem in orationis speculo potest conspicere. Inuitetur itaque mentis quietem, pacifice amplectatur bonum: quisquis exuberantibus, quæ in oratione donantur, cupit inebriari voluptatibus: quia nullo modo animus ad vim intimæ contemplationis rapitur: nisi prius à terrenorum desideriorum tumultu per adeptionem quietis sopiatur.

Vbi & in quo loco orandum sit, & quo tempore.

C A P. VI.

Nunc autem vbi orandum sit, breuiter intinandum est: ac deinde quo tempore. Vbi enim orandum sit, inuauat Apostolus, quum dicit: **Volò vos orare** in omni loco leuantis puras manus ad Deum. Non enim tantum locus querendus est, quantum sensus. Hieremias orans confortatur in carcere, Daniel inter leones exultat, tres pueri in fornace exultantes & Deum benedicentes tripudiant. Iob nudus in sterquilinio triuphat, paradysum de cruce latro promeruit. Et quoniam non est locus, vbi non sit deus, vbique effundèda est ad illum deprecatio. Vbi sunt pericula, illic petendũ est suffragiũ. Nec querendus est locus, quum à deo